

SFS 1996:1619

Källa: [Rixlex](#)

Utfärdad:
1996-12-05

Uppdaterad:
t.o.m. SFS 2006:724

Rättshjälpslag (1996:1619)

[\[Fakta & Historik\]](#)

Inledande bestämmelser

1 § I denna lag finns bestämmelser om rättshjälp och rådgivning.

2 § Rättshjälp får beviljas i en rättslig angelägenhet om förutsättningarna i [6-8 §§](#) är uppfyllda.

För att rättshjälp skall beviljas krävs att rådgivning enligt [4 §](#) har lämnats i angelägenheten i minst en timme, om inte sådan rådgivning är uppenbart obehövlig eller det finns något annat särskilt skäl.

I [9 §](#) finns bestämmelser om rättshjälpens förhållande till rättsskyddsförsäkringar. I [10-13 §§](#) finns bestämmelser om när rättshjälp inte får beviljas och när det krävs särskilda skäl för rättshjälp. I [21](#) och [22 §§](#) finns särskilda bestämmelser om rättshjälp till offer för sexualbrott när angelägenheten skall behandlas utomlands. I [22 a-22 d §§](#) finns särskilda bestämmelser om rättshjälp i vissa gränsöverskridande angelägenheter. Lag (2004:738).

3 § Rättshjälp beviljas efter ansökan av den rättssökande. Ansökan skall vara skriftlig och innehålla de uppgifter som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Rådgivning

4 § Rådgivning enligt denna lag lämnas i en rättslig angelägenhet av en advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå i sammanlagt högst två timmar. Rådgivning kan också lämnas av någon annan som kan förordnas som rättshjälpbiträde enligt [26 §](#).

Rådgivning lämnas mot en avgift som betalas till den som lämnar rådgivningen. Den som har lämnat rådgivning får sätta ned avgiften till hälften om den rättssökandes ekonomiska förhållanden ger anledning till det.

Är den rättssökande underårig får avgiften sättas ned till noll, om sökandens ekonomiska förhållanden ger anledning till det.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare bestämmelser om rådgivningsavgift och nedsättning av rådgivningsavgift. Lag (1999:63).

5 § Den som har lämnat rådgivning har rätt till skälig ersättning av allmänna medel för de kostnader för tolk och översättning som rådgivningen kan ha krävt. Om rådgivning har skett mot nedsatt avgift enligt [4 § andra](#) och [tredje styckena](#), kan den som har lämnat rådgivning få ersättning av allmänna medel.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare bestämmelser om ersättning enligt första stycket. Lag (2000:273).

Allmänna förutsättningar för rättshjälp

6 § Rättshjälp får beviljas en fysisk person vars ekonomiska underlag enligt [38 §](#) inte överstiger 260 000 kr.

Rättshjälp får även beviljas ett dödsbo om det finns synnerliga skäl. I [14 §](#) finns bestämmelser om övergång av rättshjälp till dödsbo. Lag (1999:63).

7 § Rättshjälp får beviljas om den rättssökande behöver juridiskt biträde utöver

rådgivning och detta behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

Rättshjälp får inte beviljas i sådana angelägenheter där hjälp genom offentlig försvarare eller offentligt biträde kan komma i fråga.

8 § Rättshjälp får beviljas endast om det med hänsyn till angelägenhetens art och betydelse, tvisteföremålets värde och omständigheterna i övrigt är rimligt att staten bidrar till kostnaderna.

Rättshjälpens förhållande till rättsskyddsförsäkringar

9 § Rättshjälp får inte beviljas, om den rättssökande har en rättsskyddsförsäkring eller något annat liknande rättsskydd som omfattar angelägenheten.

Om den rättssökande saknar rättsskydd enligt första stycket men med hänsyn till sitt försäkringsskydd i övrigt eller sina ekonomiska och personliga förhållanden borde ha haft ett sådant skydd, får rättshjälp beviljas endast om det finns särskilda skäl med hänsyn till angelägenhetens art och betydelse för den rättssökande.

Begränsningar i rätten till rättshjälp

10 § Rättshjälp får inte beviljas

1. för upprättande av självdeklaration, äktenskapsförord, testamente eller gåvohandling,
2. för förrättande av bouppteckning enligt [20 kap. ärvdabalken](#),
3. i en angelägenhet som rör skuldsanering,
4. i inskrivningsärenden enligt [jordabalken](#),
5. i ärenden om fastighetsdeklaration,
6. i mål eller ärenden angående fastighetstaxering,
7. i registerärenden enligt sjölagen ([1994:1009](#)) eller lagen ([1979:377](#)) om registrering av båtar för yrkesmässig sjöfart m.m.,
8. i en angelägenhet som rör bodelning i annat fall än vid klander av bodelning,
9. om frågan om rättshjälp kan vänta till dess en annan rättslig angelägenhet där anspråket stöder sig på väsentligen likartad grund har avgjorts,
10. i en angelägenhet som rör trafikskadeersättning enligt trafikskadelagen ([1975:1410](#)) eller som rör skadestånd som skall betalas från en ansvarsförsäkring. Rättshjälp får dock beviljas i en sådan angelägenhet om ett mål eller ärende har inletts vid domstol eller enbart rör annan skada än personskada.

Rättshjälp får inte heller beviljas i fråga om anspråk som har överlåtit till den rättssökande, om överlåtelsen kan antas ha skett för att åstadkomma en fördel vid prövning av ansökan om rättshjälp. Lag ([2006:553](#)).

11 § Rättshjälp får beviljas endast när det finns särskilda skäl i en angelägenhet som

1. rör äktenskapsskillnad och därmed sammanhängande frågor,
2. rör underhåll till barn,
3. rör skatter, tullar, avgifter eller betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter,
4. i tingsrätt skall avgöras av en lagfaren domare enligt 1 kap. 3 d § [rättegångsbalken](#),
5. skall behandlas utomlands, utom i fall som avses i 21 §.

12 § Den som inte är svensk medborgare och som varken är eller tidigare har varit bosatt i Sverige får beviljas rättshjälp endast om angelägenheten skall behandlas i Sverige och det finns särskilda skäl. I en angelägenhet som skall behandlas utomlands får rättshjälp beviljas endast om den rättssökande är

bosatt i Sverige.

Under förutsättning av ömsesidighet kan regeringen förordna att medborgare i en viss främmande stat och den som, utan att vara medborgare i den staten, är bosatt där skall vara likställd med svensk medborgare i fråga om rättshjälp.

Rättshjälp till näringsidkare

13 § Rättshjälp får inte beviljas den som är eller har varit näringsidkare i en angelägenhet som har uppkommit i näringsverksamheten, om det inte finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art och begränsade omfattning, hans eller hennes ekonomiska och personliga förhållanden och omständigheterna i övrigt.

Med näringsidkare avses en fysisk person som driver verksamhet av ekonomisk natur som kan betecknas som yrkesmässig eller har ett bestämmande inflytande över en juridisk person som bedriver sådan verksamhet.

Övergång av rättshjälp till dödsbo

14 § Dör den som har beviljats rättshjälp övergår rättshjälpen till dödsboet, om dödsboet begär detta och det med hänsyn till angelägenhetens art och betydelse, dödsboets och dödsbodelägarnas ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är skäligt att staten fortsätter att bidra till kostnaderna.

Förmåner som ingår vid rättshjälp

15 § När rättshjälp har beviljats betalar staten kostnaderna för rättshjälpsbiträde. Förmånen av rättshjälpsbiträde omfattar ersättning för arbete i högst 100 timmar, om inte annat beslutas enligt 34 §.

16 § När rättshjälp har beviljats, betalar staten kostnaderna för bevisning vid allmän domstol, Arbetsdomstolen och Marknadsdomstolen. Om annat inte följer av lag eller föreskrifter som lämnats med stöd av lag lämnas ersättning för bevisning med skäligt belopp.

17 § När rättshjälp har beviljats betalar staten kostnaderna för utredning, som är skäligen påkallad för att ta tillvara den rättssökandes rätt, till en kostnad om högst 10 000 kr. Utredning i en angelägenhet som skall prövas av förvaltningsdomstol eller förvaltningsmyndighet betalas dock inte om den kan erhållas genom den domstol eller myndighet som skall pröva angelägenheten.

Den som har medverkat vid en utredning har rätt till ersättning enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

18 § När rättshjälp har beviljats betalar staten kostnaderna för medlare enligt 42 kap. 17 § [rättegångsbalken](#).

Medlaren har rätt till skälig ersättning för det arbete, den tidspillan och de utlägg som uppdraget krävt.

Medlaren får inte förbehålla sig eller ta emot ersättning av parterna. Har detta skett är förbehållet utan verkan och medlaren skall till parterna betala tillbaka vad han eller hon har tagit emot.

19 § Den som har beviljats rättshjälp behöver inte betala ansökningsavgift eller expeditionsavgift enligt förordningen ([1987:452](#)) om avgifter vid de allmänna domstolarna, ansökningsavgift i mål enligt lagen ([1990:746](#)) om betalningsföreläggande och handräckning eller avgift enligt [15 §](#) 1-3 avgiftsförordningen ([1992:191](#)).

Den som har beviljats rättshjälp i en angelägenhet som lett till ett verkställbart avgörande eller i ett mål om verkställighet behöver inte betala utsokningsavgifter hos Kronofogdemyndigheten.

Den som har beviljats rättshjälp behöver inte betala några kostnader för kungörelser i mål eller ärenden vid domstol. Lag (2006:724).

20 § Den som har beviljats rättshjälp behöver inte ställa säkerhet för att få till stånd kvarstad eller annan liknande åtgärd enligt [rättegångsbalken](#) eller konkurslagen (1987:672) i den angelägenhet som rättshjälpen avser. Om den rättssökande inte kan betala för den skada som tillfogas motparten, svarar staten gentemot den skadelidande för denna skada.

Första stycket tillämpas också i fråga om verkställighet enligt [3 kap. 8](#) eller [9 § utsökningsbalken](#), om rättshjälp beviljats i verkställighetsmålet.

Särskilda bestämmelser om rättshjälp till offer för sexualbrott utomlands

21 § I en angelägenhet som skall behandlas utomlands får rättshjälp beviljas om saken gäller ett brott mot den rättssökande som motsvarar brott enligt [6 kap. brottsbalken](#) och den rättssökande har behov av någon av de förmåner som anges i [22 §](#).

I fråga om en angelägenhet som avses i [första stycket](#) gäller inte [2 § andra stycket](#) och [9 §](#).

22 § När rättshjälp har beviljats enligt [21 §](#) betalar staten kostnaderna för biträde och sådan bevisning och utredning som varit nödvändig för att ta till vara den rättssökandes rätt samt kostnaderna för resa och uppehälle för den rättssökande eller hans eller hennes ställföreträdare och för vårdare eller annan som måste anlitas i samband med inställelse inför domstol eller annan myndighet i den främmande staten. Detta gäller dock endast i den mån kostnaderna inte täcks genom någon försäkring eller ersätts av domstol eller annan myndighet i den främmande staten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare bestämmelser om ersättning enligt [första stycket](#).

Särskilda bestämmelser om rättshjälp i vissa gränsöverskridande angelägenheter

22 a § I en gränsöverskridande angelägenhet på privaträttens område gäller för en fysisk person de särskilda bestämmelser som anges i [22 b-22 d §§](#).

En angelägenhet är gränsöverskridande, om den skall behandlas i Sverige och den rättssökande när ansökan om rättshjälp görs har sitt hemvist eller sin vanliga vistelseort i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen.

Vid avgörande av frågan om en rättssökande har sitt hemvist i en annan medlemsstat, skall den statens lag tillämpas. Lag (2004:738).

22 b § Trots vad som sägs i [6 §](#) får en rättssökande vars ekonomiska underlag överstiger 260 000 kr beviljas rättshjälp, om den rättssökande visar

1. att han eller hon, helt eller delvis, saknar förmåga att bära sina egna rättegångskostnader och

2. att den bristande förmågan beror på skillnader i levnadskostnader mellan Sverige och den medlemsstat inom Europeiska unionen där den rättssökande har sitt hemvist eller sin vanliga vistelseort. Lag (2004:738).

22 c § Det som sägs i [9 § andra stycket](#) skall inte gälla. Lag (2004:738).

22 d § Om en person som har beviljats rättshjälp i en annan medlemsstat inom

Europeiska unionen än Sverige söker verkställighet här av ett verkställbart avgörande som har meddelats i den andra medlemsstaten, gäller det som sägs i 19 § andra stycket. Lag (2004:738).

Rättshjälpavgift

23 § Den som har beviljats rättshjälp skall betala en rättshjälpavgift som bestäms med hänsyn till kostnaderna för rättshjälpsbiträdet och den rättssökandes ekonomiska underlag enligt [38 §](#).

Rättshjälpavgiften, som aldrig får överstiga kostnaderna för rättshjälpsbiträdet, utgör

1. två procent av kostnaderna om det ekonomiska underlaget inte överstiger 50 000 kr,
2. fem procent av kostnaderna, dock minst 500 kr, om det ekonomiska underlaget överstiger 50 000 men inte 100 000 kr,
3. tio procent av kostnaderna, dock minst 1 000 kr, om det ekonomiska underlaget överstiger 100 000 men inte 120 000 kr,
4. tjugoprocent av kostnaderna, dock minst 1 500 kr, om det ekonomiska underlaget överstiger 120 000 men inte 150 000 kr,
5. trettio procent av kostnaderna, dock minst 2 000 kr, om det ekonomiska underlaget överstiger 150 000 men inte 200 000 kr,
6. fyrtio procent av kostnaderna, dock minst 5 000 kr, om det ekonomiska underlaget överstiger 200 000 kr.

Avgift för rådgivning utöver en timme skall avräknas från den lägsta avgift som anges i [andra stycket 2-6](#).

Är den rättssökande underårig får det beslutas att någon rättshjälpavgift inte skall betalas, om sökandens ekonomiska förhållanden ger anledning till det.

Avgiften för dödsbo som beviljas rättshjälp bestäms efter vad som är skäligt med hänsyn till dödsboets och dödsbodelägarnas ekonomiska förhållanden. Om rättshjälp övergår till ett dödsbo beräknas rättshjälpavgiften med ledning av den avlidnes ekonomiska underlag. Lag (2000:273).

24 § Procentsatsen för beräkning av rättshjälpavgiften fastställs när rättshjälp beviljas.

Om den rättssökandes ekonomiska underlag förändras väsentligt innan rättshjälpärendet har avslutats, får jämkning ske efter vad som är skäligt. I fall som avses i [23 § fjärde stycket](#) får jämkning ske till noll och i övriga fall till annan procentsats som anges i [23 § andra stycket](#). Jämkning får också ske om en väsentlig felbedömning har gjorts när procentsatsen tidigare bestämdes eller om oriktiga uppgifter har legat till grund för beslutet.

Jämkning till en lägre procentsats eller till noll kan endast avse avgift som ännu inte har betalats. Lag (1999:63).

25 § Rättshjälpavgiften skall fortlöpande betalas till rättshjälpsbiträdet allteftersom kostnader uppstår.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare bestämmelser om betalningen av rättshjälpavgiften.

Förordnande och byte av rättshjälpsbiträde

26 § Till rättshjälpsbiträde får förordnas advokat, biträdande jurist på advokatbyrå eller någon annan som är lämplig för uppdraget. Har den rättssökande själv föreslagit någon som är lämplig, skall denne förordnas, om det inte medför avsevärt ökade kostnader eller det i övrigt finns särskilda skäl mot det. Ett biträde får entledigas om det finns skäl till det. Byte av biträde får ske efter särskilt tillstånd och bara om det finns särskilda skäl. Om byte av

biträde har skett en gång, får nytt byte ske endast om det finns synnerliga skäl.

Ett biträde får sätta en advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå i sitt ställe (substitution) om det inte medför en beaktansvärd ökning av kostnaderna. I övrigt får substitution endast ske efter särskilt tillstånd.

Ersättning till rättshjälpsbiträde

27 § Ett rättshjälpsbiträde har rätt till skälig ersättning för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Ersättningen för arbete skall bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning och med tillämpning av den timkostnadsnorm som regeringen fastställer. Timersättningen får avvika från timkostnadsnormen om den skicklighet och den omsorg som uppdraget har utförts med eller andra omständigheter av betydelse ger anledning till det. Ersättning till rättshjälpsbiträde får inte avse kostnader för anlitan av tekniskt biträde.

Ersättning för arbete före ansökan kan endast avse arbete som varit av mindre omfattning eller av brådskande art. Vid biträdesbyte enligt [26 § andra stycket](#) gäller motsvarande i fråga om det nya biträdets rätt till ersättning för arbete som utförts före beslutet om byte.

Om biträdet genom vårdslöshet eller försummelse har föranlett kostnad för rättshjälpen, skall detta beaktas vid ersättningsbestämmande. Om biträdet missbrukat sin behörighet att besluta om utredning enligt [17 §](#) eller om substitution enligt [26 §](#) eller om det annars finns särskilda skäl, får ersättningen sättas ned.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställer taxor som skall tillämpas vid bestämmande av ersättning i vissa fall samt meddelar föreskrifter om beräkning av ersättningen för tidsspillan.

28 § Ersättning till ett rättshjälpsbiträde fastställs i samband med att den rättsliga angelägenheten avgörs genom dom eller beslut eller när rättshjälpsärendet avslutas på något annat sätt.

Har ett biträde inte begärt ersättning i rätt tid och därigenom förlorat rätten att få ersättningen fastställd av domstolen, får Rättshjälpsmyndigheten fastställa ersättningen under förutsättning att biträdet inte kände till att angelägenheten var anhängig vid domstolen eller att underlåtenheten beror på något annat ursäktligt misstag. Den del av ersättningen som överstiger rättshjälpsavgiften skall då stanna på staten.

29 § Ett rättshjälpsbiträde får inte förbehålla sig eller ta emot ersättning av sin huvudman utöver vad som följer av [27 §](#). Har detta skett är förbehållet utan verkan och biträdet skall till huvudmannen betala tillbaka vad han eller hon har tagit emot för mycket.

Motparts ersättningsskyldighet

30 § Bestämmelser i lag om ansvar för motparts kostnader i rättegång eller annat motsvarande förfarande gäller även i fråga om rådgivningsavgift och kostnader för motparts rättshjälpsbiträde. Ränta skall dock inte betalas.

Den som är ersättningsskyldig för rättshjälpskostnader skall till den rättssökande betala ett belopp som motsvarar dennes rådgivnings- och rättshjälpsavgifter. Återstoden skall betalas till staten. Om den ersättningsskyldige har ålagts att ersätta endast en del av rättshjälpskostnaderna, skall ersättningen betalas till den rättssökande och till staten med motsvarande fördelning.

Medparts ersättningsskyldighet

31 § Har i ett mål eller ärende vid domstol en kostnad för biträde som är gemensamt för flera medparter ersatts som en rättshjälpskostnad, skall var och en av de medparter som inte har rättshjälp betala den del av kostnaden som hänför sig till medparten. Fördelningen skall göras efter huvudtalet, om inte omständigheterna föranleder annat.

Vid tillämpningen av [första stycket](#) skall avdrag göras för den del av kostnaderna som en motpart eller någon annan har ålagts att betala med stöd av [30 §](#).

Om summan av rättshjälpsavgiften och vad medparterna förpliktas betala enligt [första stycket](#) överstiger ersättningen till biträdet, skall medparterna betala det överskjutande beloppet till den som har rättshjälp och återstoden till staten.

Upphörande av rättshjälp

32 § Rättshjälp skall upphöra om

1. rättshjälpsavgift inte betalas enligt [25 §](#),
2. den rättssökande har lämnat oriktiga uppgifter och rättshjälp inte skulle ha beviljats om riktiga uppgifter hade lämnats,
3. den rättssökande uppsåtligt eller av grov oaktsamhet har lämnat oriktiga uppgifter, som varit ägnade att leda till för låg rättshjälpsavgift,
4. den rättssökandes ekonomiska förhållanden har ändrats så att han eller hon inte längre är berättigad till rättshjälp,
5. ett rättshjälpsbiträde entledigas utan att ett annat rättshjälpsbiträde förordnas,
6. det med hänsyn till angelägenhetens art och betydelse, tvisteföremålets värde samt omständigheterna i övrigt inte längre är rimligt att staten bidrar till den rättssökandes kostnader.

33 § Om rättshjälp har beviljats trots att det föreligger ett sådant fall som avses i 10 § 9, får det beslutas att rättshjälpen skall upphöra. Detta gäller dock inte om det är uppenbart oskäligt att rättshjälpen upphör.

34 § Rättshjälp skall upphöra när det arbete som biträdet har rätt till ersättning för enligt [27 §](#) uppgår till 100 timmar, om annat inte beslutas enligt [andra stycket](#).

Rättshjälpsbiträdet skall anmäla till rätten när det arbete som biträdet lagt ned på uppdraget uppgår till eller närmar sig 100 timmar. Rätten skall genast pröva om rättshjälpen skall upphöra. Om rättshjälpen skall fortsätta, bestämmer rätten det antal timmar som förmänen av rättshjälpsbiträde därefter får omfatta.

I de fall Rättshjälpsmyndigheten enligt [39 §](#) beslutar i rättshjälpsfrågor gäller bestämmelserna i [andra stycket](#) i stället myndigheten.

Återbetalning av rättshjälpskostnader

35 § Om rättshjälpen upphör på någon av de grunder som anges i [32 §](#), skall den rättssökande i skälig omfattning återbetala kostnaderna för rättshjälpen till staten.

Om rättshjälpen upphör på den grund som anges i [33 §](#), skall de kostnader för rättshjälpen som överstiger rättshjälpsavgiften inte återbetalas till staten.

36 § Om ett beslut att bevilja rättshjälp upphävs efter överklagande, skall den som haft rättshjälp själv betala kostnaden för rättshjälpen. Om det finns särskilda skäl, får dock förordnas att kostnaden inte skall återbetalas till staten eller att den endast delvis skall återbetalas till staten.

37 § Om den rättssökande genom vårdslöshet eller försummelse har orsakat ökade kostnader för rättshjälpen, skall han eller hon ersätta staten för dessa

kostnader oavsett hur ansvaret för rättshjälpkostnaderna i övrigt skall fördelas. Motsvarande gäller den rättssökandes ställföreträdare.

Ekonomiskt underlag

38 § Med ekonomiskt underlag avses i denna lag den rättssökandes beräknade årsinkomst sedan hänsyn tagits till underhållsskyldighet, förmögenhetsförhållanden och skuldsättning enligt [andra stycket](#).

Bidrar den rättssökande till underhållet av barn skall den beräknade årsinkomsten minskas med 15 000 kr för varje barn, dock högst 75 000 kr. Är den rättssökandes betalningsförmåga väsentligen ökad eller nedsatt på grund av förmögenhetsinnehav eller skuldsättning eller annan särskild omständighet, skall den beräknade årsinkomsten jämkas genom att skäligt belopp läggs till eller dras ifrån.

Närmare bestämmelser om hur det ekonomiska underlaget skall beräknas meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Lag (1999:63).

Beslut i rättshjälpsfrågor

39 § Om ett mål eller ärende rörande den rättsliga angelägenheten pågår vid domstol, beslutar domstolen i frågor enligt denna lag. I annat fall beslutar Rättshjälpsmyndigheten i frågorna. Rättshjälpsmyndigheten beslutar också till vem ersättning enligt [30 § andra stycket](#) och [31 § tredje stycket](#) skall betalas.

Om en ansökan om rättshjälp avslås helt eller delvis skall beslutet innehålla de skäl som har bestämt utgången.

Vad som sägs om domstol i denna lag gäller även arrendenämnd och hyresnämnd.

Rättshjälpsbiträdet beslutar om att sådan utredning som avses i [17 § första stycket](#) skall utföras. Lag (2004:738).

40 § Rättshjälpsmyndigheten skall slutligt fastställa den rättssökandes rättshjälpsavgift när ersättningen till rättshjälpsbiträdet har fastställts.

Ersättningen till biträdet skall utbetalas efter avdrag för den slutligt fastställda rättshjälpsavgiften. Om biträdet har tagit emot en högre avgift från den rättssökande än den som slutligt fastställs, skall biträdet återbetala det överskjutande beloppet till den rättssökande.

41 § I samband med att handläggningen avslutas i ett mål eller ärende i vilket en part har rättshjälp skall det bestämmas vilka belopp som motparter, medparter och den rättssökande eller dennes ställföreträdare skall betala enligt [30 § första stycket](#) och [31 § första stycket](#). Beslut om återbetalningsskyldighet enligt [37 §](#) meddelas i samband med att handläggningen avslutas i ett mål eller ärende i vilket part har rättshjälp eller i samband med rättshjälpens upphörande. Om beslutet meddelas av någon annan än domstol eller Rättshjälpsmyndigheten, skall betalningsskyldigheten bestämmas till att avse kostnaderna i deras helhet eller viss kvotdel utan att ett bestämt belopp anges.

När en borgenär har beviljats rättshjälp i en angelägenhet som rör försättande i konkurs, skall beslut om ersättningsskyldighet meddelas senast i samband med att utdelningen fastställs.

42 § Beslut om till vem ersättning skall betalas enligt [30 § andra stycket](#) och [31 § tredje stycket](#) och beslut om rättshjälpsavgift och avräkning med biträde enligt [40 §](#) får fattas av Rättshjälpsmyndigheten genom automatisk databehandling av uppgifter i ett av myndigheten fört register över rättshjälpkostnader.

Beslut enligt [30 § andra stycket](#) och [31 § tredje stycket](#) får verkställas enligt

bestämmelserna i [utsökningsbalken](#).

Överklagande m.m.

43 § I fråga om överklagande av domstols beslut enligt denna lag tillämpas, utom i fall som avses i andra stycket, vad som i allmänhet gäller om överklaganden av beslut av domstolen.

Hovrättens eller kammarrättens beslut i en överklagad fråga angående ersättning till rättshjälpsbiträde får inte överklagas. Hovrätten eller kammarrätten får dock tillåta att beslutet överklagas, om det finns särskilda skäl för en prövning om tillstånd skall ges enligt 54 kap. 10 § första stycket 1 [rättegångsbalken](#) respektive 36 § första stycket 1 förvaltningsprocesslagen (1971:291).

44 § Beslut av rättshjälpsbiträde i fråga om utredning enligt [17 § första stycket](#) får inte överklagas.

Rättshjälpsmyndighetens beslut enligt [30 § andra stycket](#), [31 § tredje stycket](#) och [40 § andra stycket](#) får inte överklagas. Övriga beslut av Rättshjälpsmyndigheten får överklagas till Rättshjälpsnämnden.

Rättshjälpsnämndens beslut får inte överklagas.

45 § Beslut om rättshjälp får överklagas av den som är enskild part och av Justitiekanslern. Räknas tiden för överklagande från den dag en part fått del av beslutet, får Justitiekanslern ändå inte överklaga beslutet senare än två månader från dagen för beslutet. Justitiekanslern får överklaga ett beslut även till förmån för en enskild part. Lag (2005:75).

46 § Justitiekanslern får påkalla beslut om att rättshjälp skall upphöra enligt [32-34 §§](#). Lag (2005:75).

47 § Ett rättshjälpsbiträde som har överklagat ett beslut om ersättning får i den högre instansen åberopa nya omständigheter till stöd för sitt yrkande endast om det finns särskilda skäl för det.

Rättshjälpsnämnden

48 § Rättshjälpsnämnden består av en ordförande, som skall vara eller ha varit ordinarie domare, två ledamöter som skall vara advokater samt två övriga ledamöter. Alla ledamöter skall vara svenska medborgare. De får inte vara underåriga eller ha förvaltare enligt [11 kap. 7 § föräldrabalken](#).

Regeringen förordnar ledamöter och utser ordförande för viss tid. För ordföranden skall finnas en eller flera ersättare. I övrigt får regeringen utse lämpligt antal ersättare. Bestämmelserna om ordförande och ledamöter tillämpas också på ersättare.

49 § Rättshjälpsnämnden är beslutförför med ordföranden och minst två andra ledamöter, av vilka en skall vara advokat och en övrig ledamot.

Vid avgörande av ett ärende som är av principiell betydelse eller annars är av särskild vikt, skall dock samtliga ledamöter delta.

Rättegångsbalkens regler om omröstning i tvistemål tillämpas när ärenden avgörs av Rättshjälpsnämnden. Ordföranden skall dock säga sin mening först.

Övergångsbestämmelser

1996:1619

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 1997 då rättshjälpslagen ([1972:429](#)) skall upphöra att gälla.

2. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande om

allmän rättshjälp, rättshjälp åt misstänkt i brottmål eller rättshjälp genom offentligt biträde har beviljats före den 1 december 1997, eller ansökan om sådan rättshjälp har lämnats in till domstol, Rättshjälpsmyndigheten eller annan myndighet som kan besluta om rättshjälp före den 1 december 1997.

2000:273

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000. Den nya bestämmelsen i [5 § första stycket](#) tillämpas på beslut om nedsättning av rådgivningsavgift som meddelats från och med den 1 april 1999.

2005:75

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2005.

2. I fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller [45 §](#) i dess äldre lydelse. Detsamma gäller i fråga om beslut som har meddelats efter ikraftträdandet med anledning av att Domstolsverket har påkallat beslut om att rättshjälp skall upphöra enligt [46 §](#) i dess äldre lydelse.

Detta är ett utdrag ur databasen Rättsnätet. Mångfaldigande utan medgivande från Notisum AB är förbjudet enligt lag. Dokumentens officiella pappersutgåvor äger alltid företräde eftersom Rättsnätet baseras på material från offentliga databaser som kan innehålla felaktigheter.

